

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Pełne wykorzystanie potencjału innowacyjnego UE – Plan działania w zakresie własności intelektualnej wspierający odbudowę i odporność UE«”

[COM(2020) 760 final]

(2021/C 286/11)

Sprawozdawca: **Rudolf KOLBE**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 14.1.2021
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	31.3.2021
Data przyjęcia na sesji plenarnej	27.4.2021
Sesja plenarna nr	560
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	241/0/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES wyraża pełne poparcie dla planu działania Komisji Europejskiej dotyczącego własności intelektualnej, uznając go za stanowiący bardzo dobre, holistyczne podejście do modernizacji unijnego systemu własności intelektualnej.

1.2. EKES jest głęboko przekonany, że za główny priorytet należy obrać uruchomienie jednolitego systemu patentowego, który w znacznej mierze przyczyni się do wzrostu konkurencyjności unijnych przedsiębiorstw. Biorąc pod uwagę oczywiste trudności we wdrażaniu systemu, EKES jest przekonany, że przeniesienie jednolitego systemu patentowego do unijnego systemu legislacyjnego należy uczynić celem (długoterminowym).

1.3. EKES podkreśla znaczenie środków wsparcia MŚP we wszystkich obszarach ochrony praw własności intelektualnej. Poza środkami wsparcia finansowego szczególny nacisk należy położyć na poszerzanie wiedzy fachowej na temat praw własności intelektualnej oraz na dostosowane usługi z zakresu doradztwa i poradnictwa.

1.4. EKES chciałby wszcząć dyskusje dotyczące sposobów, w jakie na wszystkich szczeblach unijnych systemów edukacji można szerzyć wiedzę na temat praw własności intelektualnej oraz zarządzania nimi.

1.5. Komitet zachęca Komisję Europejską do wdrożenia jednolitego tytułu dodatkowych świadectw ochronnych (SPC) oraz przeanalizowania możliwości zastosowania systemu SPC do nowych sektorów.

1.6. EKES jest zdania, że harmonizacja ram prawnych w zakresie praw autorskich oraz zarządzania danymi dotyczącymi praw autorskich doprowadzi do częstszego korzystania z praw własności intelektualnej w sektorze kreatywnym.

1.7. EKES wzywa do wszczęcia procesu dialogu społecznego poświęconego objaśnianiu i definiowaniu nie tylko przepisów prawa, lecz także sprawiedliwych praw własności intelektualnej. Dialog taki odbywałby się w formie rokowań zbiorowych, a jego celem byłoby zaoferowanie zachęt autorom i producentom poprzez uznanie ich twórczości, a także poprzez zapewnienie sprawiedliwej rekompensaty gospodarczej.

1.8. EKES uznaje oznaczenia geograficzne za istotne narzędzie służące podnoszeniu konkurencyjności producentów lokalnych oraz podkreśla potencjał utworzenia zharmonizowanego systemu ochrony oznaczeń geograficznych dotyczących produktów nierolnych.

1.9. EKES dostrzega potencjał gospodarczy i interes publiczny we wspieraniu przepływu danych w UE, ale podkreśla problemy wynikające z braku równowagi w przepisach.

1.10. EKES z zadowoleniem przyjmuje wszystkie środki mające na celu egzekwowanie zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej oraz wzmacnianie roli Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych w walce z fałszerstwem.

1.11. EKES wspiera dalsze wzmacnianie narzędzi wsparcia bezpośredniego skierowanych do unijnych przedsiębiorstw prowadzących działalność w państwach trzecich; wspiera także ściśle egzekwowanie prawa własności intelektualnej i postanowień unijnych umów o handlu w celu chronienia tych przedsiębiorstw przed naruszeniami praw własności intelektualnej.

1.12. Bieżący kryzys zdrowotny unaoczniał potrzebę dostępu do systemowo istotnej własności intelektualnej w sytuacjach krytycznych. Prawa własności intelektualnej nie powinny utrudniać dostępności i przystępności szczepionek lub terapii pandemicznych: skuteczne systemy obowiązkowych licencji stanowią siatkę bezpieczeństwa dla społeczeństwa w sytuacjach nadzwyczajnych i sprawiedliwą rekompensatę dla przedsiębiorstw.

2. Uwagi ogólne

2.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje plan działania Komisji Europejskiej w zakresie własności intelektualnej, uznając go za stanowiący istotne podejście do modernizacji unijnego systemu własności intelektualnej oraz wzmacniania olbrzymiego potencjału innowacyjnego unijnych przedsiębiorstw, w szczególności MŚP i mikroprzedsiębiorstw. Ponieważ w UE stale rośnie ogromne znaczenie gospodarcze produktów stanowiących własność intelektualną, takich jak wynalazki, twórczość artystyczna i kulturalna, marki, oprogramowanie, wiedza fachowa, procesy biznesowe i dane, EKES uważa, że istnienie zoptymalizowanych, łatwo dostępnych ram prawnych i politycznych jest niezbędne.

2.2. Wiele przedsiębiorstw, w szczególności MŚP (które stanowią 99 % wszystkich przedsiębiorstw w UE), nie wykorzystuje (w pełni) możliwości ochrony własności intelektualnej. Podstawowym elementem planu działania w zakresie własności intelektualnej należy uczynić zwiększanie częstotliwości korzystania z ochrony własności intelektualnej przez unijne przedsiębiorstwa, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP i mikroprzedsiębiorstw. Niezbędne jest wprowadzenie rozmaitych środków, takich jak: ograniczenie kosztów, uproszczenie procedur, podniesienie świadomości i poziomu wiedzy, świadczenie dostosowanego poradnictwa i wsparcia oraz modernizowanie systemu edukacji w odniesieniu do wiedzy fachowej na temat praw własności intelektualnej.

2.3. Własność intelektualna stanowi kluczowy czynnik gospodarczy: sektory związane z własnością intelektualną składają się na niemal 45 % PKB Europy oraz 30 % miejsc pracy. Stanowi ona jednak również zasadniczy czynnik, jeżeli chodzi o radzenie sobie z najważniejszymi wyzwaniem, jakim nasze społeczeństwo stawia czoła. Kryzys związany z COVID-19 bardzo wyraźnie pokazał zależność UE od doskonałości zawodowej oraz skutecznych przepisów i narzędzi w zakresie własności intelektualnej dla zapewnienia szybkiego wdrożenia krytycznej własności intelektualnej. Sukces w przeciwdziałaniu zmianie klimatu również będzie w znacznej mierze zależał od szybkiego rozwoju i wprowadzenia najnowocześniejszych technologii i skutecznych narzędzi służących przyjmowaniu sprawiedliwego podejścia do wymiany kluczowych wartości niematerialnych i prawnych oraz danych.

2.4. Rewolucja technologiczna, poza tym, że jest siłą napędową dla praw własności intelektualnej, stanowi wyzwanie wymagające przyjęcia dobrze wyważonego podejścia do narzędzi wykorzystujących potencjał innowacji. Cyfryzacja i technologie wykorzystujące sztuczną inteligencję rodzą wiele wymagających rozważenia kwestii związanych z własnością intelektualną, takich jak przejrzystość, pochodzenie danych i prawa autorskie, stopień ludzkiej ingerencji, zasady etyczne itp. EKES popiera stanowisko Komisji Europejskiej, że systemów wykorzystujących sztuczną inteligencję nie należy traktować jak autorów ani wynalazców. Ogólnie rzecz biorąc, EKES jest zdania, że dzięki dobrze wyważonym zmianom i uaktualnieniom, europejskie ramy własności intelektualnej są w stanie sprostać wyzwaniom związanym z cyfryzacją i sztuczną inteligencją. Ponieważ UE nadal pozostaje wyraźnie w tyle za innymi regionami pod względem liczby patentów dotyczących produktów i technologii cyfrowych, należy zwrócić szczególną uwagę na środki mające na celu przyniesienie poprawy na tym istotnym rynku.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Ochrona własności intelektualnej

3.1.1. Stanowiąc punkt kompleksowej obsługi dla przedsiębiorstw, jednolity system patentowy jest kluczowym narzędziem w znacznym ograniczaniu kosztów patentów, ułatwianiu udzielania licencji, zwiększaniu przejrzystości i pokonywaniu barier w dostępie dla MŚP. Uruchomienie jednolitego systemu patentowego oraz rozpoczęcie działania Jednolitego Sądu Patentowego (JSP) znacznie podniesie poziom ochrony własności intelektualnej, w związku z czym musi stanowić priorytet planu działania. Uproszczenie procedur także przyspieszy cały proces, zwiększając tym samym konkurencyjność europejskich właścicieli patentu. W umowie w sprawie JSP zawarto ważną podstawę dla skutecznego, wyspecjalizowanego i technicznie właściwego systemu rozstrzygnięcia sporów patentowych, dzięki któremu możliwe będzie podniesienie pewności prawa i skuteczności oraz wprowadzenie uproszczeń. W związku jednak z trudnościami we wdrażaniu tego systemu za cel należy obrać przeniesienie go do unijnego systemu legislacyjnego. W międzyczasie należy pilnie zająć się kwestią dalszych opóźnień powstałych w wyniku postępowań toczących się w państwach członkowskich i/lub odstąpienia od umowy przez Zjednoczone Królestwo. Fakt, że udział UE w patentach w skali światowej drastycznie spadł z poziomu 17,4 % w 2009 r. do 11,3 % w 2019 r., również stanowi wyraźny dowód na to, że należy podjąć dodatkowe działania.

3.1.2. Dodatkowe świadectwo ochronne (SPC) może rozszerzać ochronę patentową dla środka leczniczego lub środka ochrony roślin, w odniesieniu do którego ma zastosowanie odpowiednie pozwolenie na dopuszczenie do obrotu. Stanowi ono zatem ważne narzędzie w równoważeniu utraty skutecznej ochrony patentowej z powodu wymaganego czasu trwania badań, badań klinicznych/połowych i procesów regulacyjnych. EKES uznaje SPC za podstawowe narzędzie skutecznego wspierania innowacji w zakresie nowych substancji czynnych oraz przyciągania centrów badawczo-rozwojowych w UE, podczas gdy w ramach wyważonych zwolnień z praw dotyczących SPC należy zapewnić przystępność cenową i wystarczające zaopatrzenie w środki lecznicze. Chociaż system SPC jest systemem nieskomplikowanym i stymulującym innowacje, nadal cechuje go fragmentaryczność, przez co wnioskodawca musi złożyć wniosek o SPC w każdym państwie członkowskim, w którym ubiega się o ochronę z tytułu SPC. Ustanowienie na mocy osobnego rozporządzenia UE jednolitego tytułu SPC i pojedynczego organu jako punktu kompleksowej obsługi służącego przyznawaniu SPC związanych z jednolitym patentem mogłoby uczynić SPC świadectwem bardziej atrakcyjnym dla właścicieli patentów, zapewnić lepszą ochronę wynalazcom oraz utworzyć pewność prawa w odniesieniu do osób trzecich. EKES popiera również podejście polegające na badaniu możliwości stosowania zoptymalizowanego systemu SPC w nowych sektorach, w których istnieje prawdopodobieństwo, że produkty będą wymagać pozwolenia na dopuszczenie do obrotu.

3.1.3. Na podstawie doświadczeń płynących z przeglądu unijnych przepisów w zakresie znaków towarowych EKES jest przekonany, że aktualizacja unijnych przepisów dotyczących ochrony wzorów przebiegnie pomyślnie. Pozytywne doświadczenia w zakresie regulowania tych kwestii za pomocą unijnych przepisów powinny zmotywować Komisję do wyjścia z wnioskiem dotyczącym nowego, osobnego rozporządzenia w sprawie SPC związanych z jednolitym patentem, a w perspektywie długoterminowej – do włączenia jednolitego systemu patentowego do unijnego systemu prawnego.

3.1.4. EKES zauważa, że oznaczenia geograficzne stanowią wyjątkowy i cenny zasób dla producentów w Unii Europejskiej na światowym rynku o coraz bardziej zliberalizowanym i konkurencyjnym charakterze. Unijny system ochrony oznaczeń geograficznych ma dużą wartość gospodarczą dla sektora rolnictwa. System co do zasady działa bardzo dobrze, jednak do tej pory ochrona oznaczeń geograficznych nie była jeszcze egzekwowana i należy zacząć to robić, np. poprzez stosowanie zharmonizowanego systemu kontroli organów oraz wspólnej definicji fałszowania żywności. Umowy handlowe także powinny koncentrować się na takich szczególnych środkach ochrony. EKES podkreśla potencjał drzemiący w utworzeniu zharmonizowanego systemu ochrony oznaczeń geograficznych produktów nierolnych, które stanowią ważny element tożsamości lokalnej. Podniosłoby to skuteczność lokalnych producentów w prezentowaniu produktów wysokiej jakości oraz miałyby dodatkowy, pozytywny wpływ na mniej rozwinięte regiony. Ponadto producenci czerpaliby korzyści z uproszczenia procedury rejestracji.

3.1.5. Wspólnotowy system ochrony odmian roślin stanowi kolejny pozytywny przykład zharmonizowanego podejścia do ochrony własności intelektualnej w oparciu o rozporządzenie UE. Jest on w stanie również zapewnić bezpieczną bazę dla małych i średnich hodowców oraz uwzględnić istotne wyjątki dla rolnictwa i hodowców. Jeżeli chodzi o wyznaczone cele systemu, to stanowi on dobrą podstawę, na której hodowcy mogą skutecznie wносить wkład w cele transformacji ekologicznej.

3.1.6. EKES podkreśla, że ochrona praw autorskich, praw do wzoru i innych powiązanych praw jest kluczowa dla zawodów związanych z kulturą oraz zawodów twórczych, a osoby je wykonujące przyczyniają się do wytwarzania znaczącego bogactwa gospodarczego oraz wnoszą istotny wkład w kształtowanie tożsamości, kultury i wartości Europy (poprzez np. dzieła architektoniczne i inne dzieła kultury). Osoby te jednak często nie posiadają wystarczającej wiedzy fachowej lub środków finansowych, by zapewnić ochronę własności intelektualnej i przekształcać innowacje w produkty. Harmonizacja ram prawnych w zakresie praw autorskich oraz zarządzania danymi dotyczącymi praw autorskich jest ważna i muszą jej towarzyszyć dodatkowe środki wsparcia.

3.1.7. Pracownicy wykonują pracę twórczą, a w szczególności pracę wynalazczą, są potencjalnymi właścicielami praw. Ważne jest, aby na szczeblu europejskim, krajowym, sektorowym lub przedsiębiorstwa wszcząć proces dialogu społecznego poświęconego objaśnianiu i definiowaniu nie tylko przepisów prawa, lecz także sprawiedliwych praw własności intelektualnej. Dialog taki odbywałby się w formie rokowań zbiorowych, a jego celem byłoby zaoferowanie zachęt autorom i producentom poprzez uznanie ich twórczości, a także poprzez zapewnienie sprawiedliwej rekompensaty gospodarczej. Umów o przeniesienie praw autorskich nie należy uznawać za zobowiązujące do przeniesienia własności intelektualnej w całości na pracodawcę, bez odpowiedniej rekompensaty.

3.1.8. W ramach dyrektywy w sprawie biotechnologii zapewnia się istotne ramy ochrony prawnej wynalazków biotechnologicznych. Porusza się w niej zagadnienia wrażliwe z politycznego i etycznego punktu widzenia, dlatego powstała ona w wyniku starannych rozważań bardzo kontrowersyjnych interesów. Szybki rozwój biotechnologii jest jednak także niezbędny w obszarze zdrowia, zwalczania istotnych epidemii oraz przeciwdziałania występowaniu głodu na świecie. Ważne jest zatem, aby w szerokim zakresie wspierać badania i innowacje w tych obszarach, ale także skutecznie szerzyć informacje na ich temat oraz udzielać licencji na ich potrzeby.

3.1.9. Tajemnice przedsiębiorstwa to wartości niematerialne które stanowią uzupełnienie dla praw własności intelektualnej. Są szeroko wykorzystywane w procesie twórczym prowadzącym do powstania innowacji i utworzenia praw własności intelektualnej, a zapewnienie ich skutecznej ochrony jest w związku z tym niezwykle istotne. Dlatego EKES za ważny cel uważa wyjaśnienie podstawy ustanowionej w dyrektywie (UE) 2016/943 ⁽¹⁾.

3.2. Wykorzystanie i wprowadzanie własności intelektualnej – ze szczególnym uwzględnieniem MŚP

3.2.1. EKES uważa zwiększanie korzystania przez MŚP z potencjału, jaki daje ochrona własności intelektualnej, za jeden z głównych celów planu działania, który wpływa na wszystkie pozostałe systemy ochrony własności intelektualnej. Chociaż unijne MŚP i mikroprzedsiębiorstwa cechuje ogromny potencjał innowacyjny, znaczna większość z nich nie jest w stanie podnieść wartości swoich wartości niematerialnych.

3.2.2. Koszt jest jedną z przyczyn, dlaczego zaledwie 9 % unijnych MŚP zarejestrowało prawa własności intelektualnej. Koszt uzyskania patentu w UE jest znacznie wyższy niż na przykład w USA czy Japonii i stanowi on olbrzymie obciążenie finansowe dla MŚP i mikroprzedsiębiorstw. W związku z tym, aby poprawić dostęp MŚP do ochrony własności intelektualnej, należy obniżyć koszty. Szybkie wdrożenie jednolitego systemu patentowego, który znacznie obniży koszty rejestracji patentu, będzie stanowiło punkt zwrotny dla innowacyjnych MŚP i mikroprzedsiębiorstw, takich jak liberalne, wyspecjalizowane przedsiębiorstwa inżynierskie. EKES podkreśla także znaczenie wszystkich innych podejść do wsparcia finansowego i eksperckiego na rzecz MŚP, bonów własności intelektualnej EUIPO, podejścia związanego ze wspieraniem MŚP w korzystaniu ze swojej własności intelektualnej w celu uzyskania dostępu do finansowania oraz programu IPA4SME, w ramach którego można uzyskać do 15 000 EUR dofinansowania na diagnostykę własności intelektualnej i środki ochrony itp. Komitet zwraca także uwagę na ważną rolę, jaką w tym systemie wsparcia odgrywają rzecznicy patentowi.

3.2.3. EKES uważa, że głównym problemem jest to, że unijne przedsiębiorstwa mają poważne braki w wiedzy na temat strategii zarządzania prawami własności intelektualnej. Braki te dotyczą w szczególności MŚP i mikroprzedsiębiorstw, choć występują też w przypadku innych przedsiębiorstw. Dlatego w mierzeniu się z tym wyzwaniem ogromne znaczenie ma udzielanie na rzecz MŚP i mikroprzedsiębiorstw informacji, wsparcia i porad, które są łatwo dostępne i mają charakter ogólny oraz są dostosowane do ich potrzeb. Odbywa się to za pośrednictwem wielu programów i inicjatyw, takich jak Europejski Punkt Informacyjny IPR (IPR Helpdesk) oraz poprzez różne kanały i sieci, które należy dalej poszerzać. Należy podnieść świadomość przedsiębiorców w zakresie potencjału praw własności intelektualnej i powiązać ją z różnymi łatwo dostępnymi programami szkoleniowymi. EKES sugeruje, aby badać sposoby zwiększenia w unijnych przedsiębiorstwach liczby wykwalifikowanych kierowników ds. praw własności intelektualnej.

3.2.4. EKES chciałby również wszcząć dyskusję dotyczącą sposobów szerzenia w ramach unijnego systemu edukacji wiedzy na temat praw własności intelektualnej oraz zarządzania nimi: w ramach kształcenia średniego i wyższego powinna być przekazywana podstawowa wiedza o zarządzaniu prawami własności intelektualnej oraz podnoszona świadomość w tym zakresie, przy czym w programach nauczania studiów – od ekonomicznych i technicznych po różne inne – należy zawrzeć pogłębioną wiedzę z zakresu praw własności intelektualnej. Zarządzanie prawami własności intelektualnej powinno być również oferowane w ramach szkolnictwa wyższego i stanowić samodzielny przedmiot. EKES jest przekonany, że szerzenie dostępnej wiedzy fachowej doprowadzi do wzmożenia korzystania z ochrony własności intelektualnej.

3.2.5. Znaczenie przekładania wyników badań na innowacje jest oczywiste, w związku z czym EKES z zadowoleniem przyjmuje wszelkie działania wspierające transfer wiedzy i lepsze zarządzanie własnością intelektualną w ramach społeczności podmiotów zaangażowanych w badania naukowe i innowacje. MŚP i mikroprzedsiębiorstwa pełnią często rolę niewielkich partnerów w konsorcjum projektu, w związku z czym potrzebują lepszego wsparcia, by obrócić prawa własności intelektualnej w produkty i w ramach takich konsorcjów chronić własne prawa. Powinno to być przedmiotem szczególnego zainteresowania programów wsparcia zapewniających dostosowane poradnictwo i wsparcie.

3.3. Dostęp do aktywów chronionych prawem własności intelektualnej i ich wymiana

3.3.1. Bieżący kryzys zdrowotny sprawił, że potrzeba dostępu do systemowo istotnej własności intelektualnej stała się potrzebą oczywistą. Prawa własności intelektualnej nie mogą powodować utrudnień w dostępie do pandemicznych szczepionek bądź leczenia ani ograniczać ich dostępności. Należy zmaksymalizować wpływ badań prowadzonych z europejskich funduszy publicznych poprzez zapewnienie wymiany wynikającej z nich wiedzy i własności intelektualnej. Z drugiej strony skuteczne systemy udzielania obowiązkowych licencji stanowią siatkę bezpieczeństwa dla społeczeństwa w sytuacjach nadzwyczajnych. Procedury w ramach tych systemów należy oprzeć na starannych rozważaniach różnych zaangażowanych interesów, a jednocześnie zapewnić ich szybkość i koordynację na szczeblu europejskim w celu jak najskuteczniejszego spełnienia wymogów w zakresie zdrowia publicznego. W tym kontekście EKES chciałby także podkreślić znaczenie rozporządzenia (UE) nr 816/2006 w sprawie udzielania licencji przymusowych na patenty dotyczące wytwarzania produktów farmaceutycznych przeznaczonych na wywóz do krajów, w których występują problemy związane ze zdrowiem publicznym ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. L 157 z 15.6.2016, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 157 z 9.6.2006, s. 1.

3.3.2. Zwiększanie przejrzystości w zakresie tytułu własności i zarządzania własnością intelektualną stanowi wstępny wymóg przy ułatwianiu licencjonowania i dystrybucji własności intelektualnej. W tym kontekście EKES chciałby także podkreślić potrzebę szybkiego wdrożenia jednolitego systemu patentowego oraz znaczenie usprawniania infrastruktury praw autorskich pod względem informacji na temat właścicieli praw, warunków oraz możliwości udzielania licencji, również w odniesieniu do technologii blockchain.

3.3.3. Ponieważ normalizacja jest procesem obejmującym wiele różnych interesów zainteresowanych stron, patenty niezbędne do spełnienia normy wymagają szczególnie wysokiego poziomu przejrzystości i sprawiedliwych zasad udzielania licencji. EKES w związku z tym popiera podejścia związane z niezależnym systemem weryfikacji niezbędności przez osoby trzecie oraz środkami mającymi na celu ograniczenie liczby naruszeń i punktów spornych.

3.3.4. EKES dostrzega potencjał gospodarczy płynący ze wspierania wymiany danych i przepływu danych w UE we wszystkich sektorach, ale podkreśla, że umożliwianie przepływu i szerokiego wykorzystania danych należy oprzeć na wyważonym podejściu zapewniającym prywatność, ochronę, bezpieczeństwo, normy etyczne oraz uzasadnione interesy związane z ochroną własności intelektualnej. Należy to zapewnić w ramach przeglądu dyrektywy w sprawie baz danych, który odbędzie się w 2021 r. ⁽³⁾

3.4. Naruszenia praw własności intelektualnej

3.4.1. Do głównych elementów właściwie działającego systemu ochrony własności intelektualnej należy zaliczyć skuteczne egzekwowanie praw oraz środki zaskarżenia. W związku z tym należy je znacznie wzmocnić. EKES podkreśla, że wdrożenie JSP dotyczącego patentów zapewni olbrzymi postęp w egzekwowaniu uprawnień wynikających z patentu, oraz że egzekwowanie praw własności intelektualnej w innych systemach praw własności intelektualnej (np. w ubezpieczeniu) również należy znacznie wzmocnić za pomocą środków praktycznych lub prawnych. MŚP i mikroprzedsiębiorstwa szczególnie często nie dysponują środkami pozwalającymi na egzekwowanie swoich praw własności intelektualnej.

3.4.2. Cyfryzacja pociągnęła za sobą nowe formy naruszeń własności intelektualnej, takie jak kradzież internetowa tajemnie przedsiębiorstwa, nielegalne transmitowanie strumieniowe itp. EKES z zadowoleniem przyjmuje wiążące regulacje zapewniające lepsze ramy prawne, jak np. akt o usługach cyfrowych ⁽⁴⁾.

3.4.3. Falszerstwo i piractwo powodują ogromne straty w sprzedaży UE, a poza tym stanowią zagrożenie dla zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony konsumentów. EKES z zadowoleniem przyjmuje współpracę wszystkich zainteresowanych stron, ustanowienie unijnego zestawu narzędzi oraz wzmocnienie roli Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych w walce z fałszerstwem.

3.5. Zasady fair play na poziomie globalnym

3.5.1. UE nie jest liderem w globalnej rywalizacji w dziedzinie praw własności intelektualnej. Jeżeli chodzi o zgłoszenia patentowe, w 2019 r. Azja zwiększyła swój udział wszystkich globalnych zgłoszeń patentowych do 65 %, podczas gdy udział UE drastycznie spadł z poziomu 17,4 % w 2009 r. do 11,3 %. Wzmocnienie pozycji UE jest zatem wyjątkowo ważne.

3.5.2. Ochrona i egzekwowanie praw własności intelektualnej to dodatkowe wyzwanie dla unijnych przedsiębiorstw prowadzących działalność w państwach trzecich. W związku z tym EKES zachęca Komisję do wprowadzenia wszelkich środków mogących polepszyć tę sytuację. Do ważnych długoterminowych podejść można zaliczyć negocjowanie – w kontekście umów o wolnym handlu – rozdziałów dotyczących własności intelektualnej przewidujących wysokie standardy ochrony, dialogi w sprawie własności intelektualnej z partnerami handlowymi, a także współpracę w ramach organizacji międzynarodowych, takich jak WIPO i WTO, oraz udział w globalnych porozumieniach dotyczących własności intelektualnej.

3.5.3. EKES podkreśla znaczenie narzędzi wsparcia bezpośredniego – takich jak monitorowanie inwestycji zagranicznych, lista zagrożeń związanych z piractwem i podrabianiem produktów oraz sprawozdanie dotyczące państw trzecich – w ramach których unijnym przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w państwach trzecich udzielane są informacje. Środki takie jak punkty informacyjne w zakresie własności intelektualnej mające stanowić wsparcie dla MŚP i mikroprzedsiębiorstw są szczególnie istotne i dlatego należy dalej je rozwijać.

Bruksela, dnia 27 kwietnia 2021 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽³⁾ Dz.U. L 77 z 27.3.1996, s. 20.

⁽⁴⁾ COM(2020) 825 final.